

goldinarjev v podporo poškodovanih ter dalje odboru dal nalog prav izdatne podpore izprositi pri c. kr. vladi. Koraki za odpisavanje davkov poškodovanim storili so se že popred; c. kr. deželna vlada pa je že popred naročila poberanje milodarov po vsi deželi.

Točki 16. in 17. rešili ste se s primernimi naročili deželnemu odboru, in v konečno sledeči tajni seji rešila se je tudi osobna zadeva s priličnim sklepom.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Domača politika. Kakor smo opisavali v zadnjih „Novicah“, delovala je narodna večina v deželnem zboru kranjskem zelo uspešno in je v konečni seji poravnala tudi ne posebno pomenljivo domačo nasprotje. To pokazala je izvolitev deželnega odbora. Ako je to že veselo znamenje složnega delovanja, je pa toliko bolj veselo to, da je tesnejša dotika med deloma različnima strankama v narodnem taboru in pa ravnanje in izjave na novo izvoljenih poslancev tudi pred svetom pokazalo, da se vsi zvesto borujejo pod starodavnim našim geslom: „Vse za vero, dom, cesarja“. Minulo zasedanje deželnega zbora pokazalo je, da so vsi zastopniki večine zvesti pristaši tega gesla, da tudi glede vere in udane zvestobe proti cesarju med njimi ni nikakoršne razlike. Ravno to pa je jaka zavest slovenskih zastopnikov nasproti domačim in unanjim nasprotnikom, ki s slastjo segajo po vsakem pezdriji v našem očesu, ter morebitni pregrešek posameznega v zelo štejejo vsemu našemu narodu.

— Verska šola v nižeavstrijskem deželnem zboru. Po došlih nam stenografskih zapisnikih posnemamo, da je znan konservativni poslanec monsignore K n a a b dunajske liberalce prav občutljivo pozgačkal z govorom glede vprašanjem verske ljudske šole. Gospod poslanec razložil je gospodom z jako spretno besedo in vsakemu razumljivim načinom pravi pomen verske šole. Odgovarjal mu je deloma znani Weitloff, najboljše pa gotovo sloveč in spreten govornik Ed. Süß. No in kaj mu je odgovoril sloveč liberalec? Dejal je: jaz bi bil za versko šolo, to da v verski šoli morala bi se učiti nepopačena vera, otroci morali bi se navajati, da store dobro zarad dobrega samega, ne pa za posveten dobiček. Potem pa skuša dokazavati, da nekateri duhovniški listi podpirajo le vraže, da hočejo uvidevati povsod čudeže. Taki nauki pa bi tudi v šoli sploh in med ljudstvom, ki tako že ljubi vraže te prazne vere, le še bolj širili, konečno prerokuje Süß iz sanjarske knjižice glede na vpeljavo verske šole, da je ne bode nikdar. Vmes oglasil se je proti Süß-u tudi kmetiški konservativni poslanec O b e r n d o r f e r.

Z izredno spretnostjo pa je zavrnil Süß a monsg. Knaab rekoč: Ako so pri požarih ali povodnjah Boga

na pomoč klicali taki, ki za dejansko pomoč niso bili sposobni, je to gotovo prav. Ako se pa otroci navajajo k pobožnemu življenju in se jim pri tem obeta tudi časnih dobrot, potem se pač z otroci ravna tako kakor z odraslimi. Živinorejcu obeta in daje se premija, razstavljavcem obetajo se priznanja in svetinje, uradnikom, vojakom in drugim dajejo in obetajo se odlikovanja vsake vrste, in samo pri malih šolarčkih bi morale biti napačno in prepovedano, kar je dopustljivo in dobro pri odraslih visokoučenih gospodih. To zahtevati je vendar odveč. Sicer pa govornik vraže nikdar ne zagovarja, temveč ji je odločen nasprotnik, ako ravno ve, da je zelo razširjena tudi med omikanci, katerih nekateri niso pripraviti v to, da bi odpotovali na petek, ali da bi se vdeležili obeda v 13terih.

— Deželni poslanec gospod Josip Gorup poslal je gospodom županom v Loži, Postojini in na Vrhniki, prvemu 33 gld., zadnjema pa po 100 gld., katere naj bi razdelili na sv. Miklavža dan med revno šolsko mladino.

— Bolniške blagajnice. V 57 bolniških blagajnicah državnih in privatnih železnic je 153.000 članov. Bolniška blagajnica c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani šteje 1960 in ona južne železnice 16.663 članov, združna bolniška blagajnica frizerjev in brivcev v Ljubljani pa 18.

— V ponedeljek umrla je gospa Josipina Šusteršič, hišna posestnica v Gradišči v 77. letu.

— V Velčah potegnili so te dni iz Ljubljane truplo udove Katarine G e s t r i n iz Ljubljane, katera je zblaznela in se 14. oktobra zgubila. Kakor se nam iz zanesljivega vira poroča, bila je ranjca jako pridna in skrbna gospodinja.

Izjava.

Povodom sastanka novoizvoljenega deželnega zbora razpravljali smo vsi narodni deželni poslanci tudi načela našega splošnega političnega delovanja.

Ker so se že ob času deželnozbornih volitev pokazala nasprotstva, večinoma sicer osobna, v manjših delih načelna, katera so se pojavljala tudi mej sedanjim zasedanjem deželnega zbora kranjskega že toliko, da so kazala svoje neizogibne posledice, po spoznanju vseh nas škodljive in pogubne narodnemu razvoju; smo po vsestranskem razgovoru priznali in potrdili vsi, da je za uspešno narodno delovanje neobhodno potreba nam složnega postopanja.

Zato izjavljamo, da bomo vsi in vsekdar složno trudili se za izpolnitev narodnega programa — po starem geslu: „Vse za vero, dom, cesarja“ — za kateri so se trudili doslej najboljši možje slovenskega naroda,

in da bomo prizadevali si priboriti slovenskemu narodu ustavnim potom vse v zakonih zajamčene mu pravice, zlasti narodno ravnopravnost.

V Ljubljani 23. novembra 1889.

Ivan Murnik,

načelnik kluba narodnih deželnih poslancev.

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški, Oton Detela, Niko Dragoš, Josip Gorup, Peter Grasselli, Ivan Hribar, Hinko Kavčič, Janko Kersnik, Anton Klein, Karol Klun, Matej Lavrenčič, Vinko Ogorelec, Primož Pakiž, dr. Fran Papež, Viljem Pfeifer, Fran Povše, Srečko Stegnar, Luka Svetec, Fran Šuklje, dr. Ivan Tavčar, Fran Višnikar, dr. Josip Vošnjak, Ignacij Zitnik.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. Državnega zbora delovanje začelo se je 3. dan t. m. Vlada predložila je v prvi seji več zakonskih načrtov. Med temi tudi načrt zakona o nadaljnjem pobiranju davkov in davčin, po tem o opravljanju državnega potroška v času od 1. dne januarja do konca marcija 1890. Do tega dne misli, da bodo državni proračun za leto 1890. sklenili in izdali finančni zakon za to leto, dokler se pa to ne zgodi, pobirali se bodo neposredni in posredni davki ter davščine s prikladi vred po zdaj veljajočih davkovnih zakonih in tudi prikladi k pridobnini in dohodarini v tisti visokosti, kakor je bila določena v finančnem zakonu od 20. maja 1889. l. — Predsednik dr. Smolka spominjal se je umrlih državnih poslancev Pauer-ja, Klinkosch-a, Siegl-na in Giovanelli-ja. Potem je finančni minister dr. vitez Dunajevski predložil državni proračun in pa načrt finančnega zakona za leto 1890. Potem znaša skupna potrebščina 545,475.660 gld. in dohodki 546,418.477 gld. Če se ti primerjati, znaša presežek 942.817 gld. Finančni minister je važnejše postavke, kakor doslej vsako leto, tudi letos z njemu tako rekoč prirojeno temeljitostjo utemeljeval. Presežka je pa v resnici več, ker je mnogo troškov tacih, ki se ne ponavljajo in se bo mnogo zneskov porabilo za železnice i. d. r. Tako je proračunano za 1.) zgradbo državnih železnic 5,408.240 gld. 2.) za zgradbo privatnih železnic 700.000 gld. 3.) za zgradbo drugega tiru na železnici Dunaj-Tuln 500.000 gld. 4.) za zgradbo pristanišča v Trstu 976.000 gld. 5.) za nove vojaške puške 4,140.764 gld. 6.) za nove puške bramborcev 3,250.502 gld. To uže znaša 14,975.506 gld. Ker so pa tudi v dohodkih proračunani doneski k zgradbi državnih železnic v znesku 27.000 gld. in pa plačilo ogrske zahodne železnice v znesku 371.484 gld., znaša presežek ali izredni troški le 14,577.022 gld. Po vsem tem sklepa finančni minister, da je v rednem proračunu presežka 15,519.839 gld. in po predloženemu državnemu

proračunu se bodo z dohodki ne le redni troški, ampak tudi izredni, med katerimi se nekateri štejejo v plodnosne, poravnali.

Na konci svojega govora omenja finančni minister še raznih finančnih nalog, katere hoče vlada rešiti. Načrt zakona, s katerim se ima vrediti državna cestarina in mostarina, se je uže predložil. Budgetni odseg obravnava o zakonu, s katerim se bode preuredil zakon o pristojbinah. S tem se bode željam prebivalstva vstreglo, ker se bodo nekatere pristojbine znižale. Finančno ministerstvo izdeljuje tudi zakon, kateri zadeva koleke in pristojbine in s katerim se hoče doseči, da bodo te stvari bolj jasne in ponehale pritožbe o nejasnosti koleke in pristojbine zadevajočih zakonov in ministerskih naredb. Finančni minister naglašja tudi, da se popravlja zakon o direktnih davkih, kateri se bode kmalu predložil. Ta ne namerava povečanje davkov, ampak le bolj pravično razdelitev davčnega bremena.

Cesar je prišel danes na Dunaj in je popoldne sprejel kralja danskega.

Cesarica je došla danes zjutraj v Miramare. — Listi javljajo, da se bode ruski prestolonaslednik zaročil s princesinjo Margareto, sestro nemškega cesarja.

Dunajski „Tagblatt“ objavlja naredbo ministra za notranje stvari, v kateri se ostro graja brezvestno delovanje agentov za izseljevanje v Ameriko in vedenje izseljevalnih družb v Hamburgu in Bremenu. Naredba poudarja, da je treba, da se taki agenti najostreje nadzorujejo in neprezensljivo kaznujejo in se jim vzame celo koncesija.

Svetovnoznana potovalca Stanley in Emin Paša, o katerih se je poročalo, da so ju v Afriki ubili, vrneta se te dni. Prvi pride danes, kakor se iz Zanzibara poroča v Bagamoyo in drugi je pa uže v Zanzibaru. Stanley prodal je delo, katero bode v svojem popotovanju spisal, tvrdki Sampson Low. Marston in Comp. za 450.000 gld., drugega pa skušajo pridobiti nemški založniki.

Od meje laškega posestva v Afriki bilo ni že dalj časa nič v boju slišati. Zdaj se pa poroča iz Masave, da sta dne. 26. novembra Ras Alula in Mangaša naskočila Aduvo. Ras Alula hotel je maščevati svojega brata, katerega je častilakomni vodja Seyum v Aduvi na čelu posadke pustil in kateri je pri obrambi mesta bil ubit. Posadka, katera od tedaj ni imela poveljnika, branila se je 9 ur in potem pobegnila. Vojaki Ras Alule in Mangaše oropali so mesto in umorili celo ranjence. Seyum, kateri je hitel iz Makale na pomoč, zvedel je mej potom o porazu. Zdaj ne bode preostajalo nič drugega Meneliku, kakor poročajo listi, ko začeti vojno in vojsko osobno voditi.

Z Dunaja 4. decembra. Razgovori načelnikov desnice pokazali so soglasje. — Na dunajskih ulicah so gore snega. — Ponedeljski dnevni naglič tržaški je sinoči sem dospel z zakasnenjem 25 ur.